

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir, Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Istituzione Economica ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 26. maja 1942-XX

Cena posamezni številki 0.60

Delodajalci, pozor!

Namestitve brez posredovanja namestitvenega urada so nedopustne. Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine je poslala Združenju trgovcev naslednje opozorilo:

V zadnjih časih je bilo ugotovljeno, da mnogi delodajalci ne upoštevajo določb o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela v smislu navedbe Vis. komisarja št. 63 z dne 8. aprila 1942-XX, objavljene v »Službenem listu« št. 29 z dne 11. aprila 1942-XX.

Navedena naredba prepoveduje vsem delodajalcem sprejemati delavce, ki bi ne bili vpisani v seznamih, ki jih vodi namestitveni urad, in brez posredovanja tega urada razen izjem, navedenih v naredbi.

Da bi se izognili kazenskim sankcijam, določenim v čl. 14. te naredbe, se vabi naslovno Združenje, da izvoli opozoriti vse člane na točno izvajanje predpisov čl. 4., 5. in 6. tozadevne naredbe.

Ureditev obdelanega lesa

Ministrstvo za korporacije je sporočilo, da mora biti proizvodnja raznih vrst lesa usmerjena kakor sledi:

1. Jelov in borov les žagan. Debeline, ki pridejo najbolj v poštev za običajne potrebe Oboroženih sil, so 18/20 mm za barake, 28/30 mm za barake, 24/25 mm za municijske zaboje.

V manjši meri je povpraševanje tudi po debelinah 38/40 mm in 48/50 do 58/60 mm.

Takšne debeline so uporabljive tudi za konstrukcije barak ter izdelavo municijskih zabojev, ker jih je mogoče s prežaganjem razdeliti v ustrezajoče manjše debeline.

Debeline, po katerih je največje povpraševanje v trgovini in tudi od državnih uprav, so one od 18 mm navzgor, dočim je za debeline od 12 do 15 mm povpraševanje razmeroma šibko.

2. Morali. Največje povpraševanje je za dimenzije 8x8; v manjši meri za prerez 10x10, dočim je po dimenziji 7x7 povpraševanje majhno. Manjši prerezi se navadno ne uporabljajo.

3. Trami U. T. Najbolj je v rabi prerez 13x16 cm, pičla je poraba manjših prerezov. Večje prereze zahtevajo za strešne konstrukcije itd.

4. Bukov les. Glede preparirane bukovca bi bile večinoma najbolj priljubljene dimenzije 78 mm.

Celuloza za krmo

Po naročilu švedske vlade bo švedska industrija celuloze še v večji meri uporabljala celulozo za izdelovanje celuloze za krmo. Tudi industrija umetne svile iz celuloze bo k temu prispevala. Vendar pa se nekateri industriji tej novi uporabi celuloze upirajo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Nemška in evropska zunanja trgovina v vojni

Z izbruhom vojne je bila Nemčija praktično od čezmorske trgovine izključena, hkrati z Nemčijo pa tudi veliki deli evropskega kontinenta. Nastale so zato velike spremembe v nemški in evropski zunanji trgovini. O teh razpravlja dr. John Brech v zadnjem »Reichu«. Ker podajajo njegova izvajanja smernice za bodoči razvoj nemške in pod njenim vplivom razvijajoče se evropske zunanje trgovine, so tem bolj zanimiva.

Dr. Brech poudarja uvodoma svojih izvajanj, da je bil l. 1941. evropski kontinent oproščen anglo-ameriškega vpliva in da je nemška zunanja trgovina v evropskem kontinentu dobila popolno nadomestilo za izgubljeno čezmorsko trgovino. Statistični podatki o zunanji trgovini sicer iz lahko razumljivih razlogov niso bili objavljeni, vendar pa je gotovo, da je nemška zunanja trgovina po količini dosegla predvojno višino, po vrednosti pa že daleč prekosila ono v letu 1938.

Ni pa več zunanja trgovina leta 1942. podobna oni v letu 1938. Njene funkcije in njeni nosilci so se spremenili. Kakor je vsako gospodinjstvo pod vplivom vojne, tako je tudi zunanja trgovina pod vplivom vojnih potreb. Povsod je vojna potegnila ljudi iz podjetij, ki so delala za potrebe mirnega časa in vojna proizvodnja je zavzela dominantno mesto. Ta sprememba v nemški proizvodnji je zahtevala tudi globoke spremembe v zunanji trgovini, ki pa so bile olajšane zaradi relativno naraslega pomena evropske zunanje trgovine v vojni.

V vseh industrijskih državah razen v Angliji je bilo pred vojno težišče kritja potrebščin v nacionalni proizvodnji. Sposobna veletrgovina pa je skrbela za vedno zadostne zaloge, da tudi meddržavni zastoji v odnosih niso povzročili nobenih večjih oskrbovalnih težav. Zunanja trgovina, ki je vedno morala računati tudi z rizikom, da se tuja država, s katero je kupčevala, razvija po svoje, je bila v Nemčiji vedno zavarovana pred krizami. Vojna je postavila gospodarstvu mirne dobe svoje meje in vse delo se je moralo podrediti njenim zahtevam. Dočim pa je prva svetovna vojna zelo omejila vso kontinentalno zunanjo trgovino ter povečala sovražno čezmorsko trgovino, je v sedanji vojni razvoj trgovine drugačen in čezmorska trgovina je postala torzo, evropska pa se vedno bolj izoblikuje v vojno-gospodarsko enoto. Nekdanja večja svoboda oceanske trgovine se je nehala ter je danes večasih pod ostrejšo državno kontrolo kakor evropski promet, ki se s pomočjo vedno novih trgovinskih pogodb vedno bolj izopolnjuje. Preferenčne ottawske carine so postale bojni predmet med USA in Anglijo. Istočasno pa se radikalno spreminja tudi gospodarska struktura afriških in južno-ameriških držav. Izpadek angleških dobav je v teh državah dvignil pozicijo USA.

Zunanja trgovinska politika je v Evropi

bistveno bolj enostavna kakor v čezmorskih državah, ker je prisil-

na avtarkija že pred vojno silila evropske države, da so si pomagale z medsebojno dopolnjujočimi se dobavami. Zato se je spremenila funkcija evropske zunanje trgovine, ki se ne razvija več po načelu nacionalnega dela, temveč služi kontinentalno-evropskim interesom dodatne proizvodnje. Rastoča zunanja trgovina v Evropi je izraz močne dinamike na kontinentu se nahajajočih produktivnih sil. Trgovinsko politično delo, ki se sedaj izvaja v Evropi, ni nikakor godba bodočnosti, temveč nepsredna priprava že nastajajoče gospodarske unije, ne da bi se pri tem obstoječe carinske in valutne razlike posameznih držav ukinile.

Zunanja trgovina je danes bistveno določena od vojne. Naročilec in kupec je danes v prvi vrsti država, ki je največji potrošnik. Višina njenih potreb presega finančno moč slehernega podjetja. Vse to velja tudi za zunanjo trgovino. Vse nemški uvoz in izvoz sta danes v znaku državne kupčije. V isti meri, v kateri izginja individualna potreba v sferi proizvodnje in potrošnje blaga, stopa tudi zasebni podjetnik pri izvajanju izvoza in uvoza v ozadje. Deprivatizacija zunanje trgovine pa se pospešuje še s tem, ker ne izvirata nabava in nakup blaga v prvi vrsti iz komercialnih rentabilitetnih računov, da bi namreč odločale cene in stroški, temveč služi nabava blaga predvsem potrebi, zlasti vojni. Čisto trgovsko kalkuliranje je pod vplivom centralno vodene državne uprave in tudi plačilna ter finansijska tehnika se razvija-

ta že po določeni shemi. Pogoji vojne zunanje trgovine pa so se seveda spremenili. Nemčija mora danes n. pr. žito izvažati, industrijske izdelke pa uvažati, česar v mirnem času nikdar ne bi storila.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati tudi naslednje: evropska gospodarska sila je tako mnogovrstna in načelo delitve dela tako nujno zvezano z dinamiko meddržavne oskrbe z blagom, da pripada še danes velika naloga trgovsko usposobljenemu podjetniku, ki se razume na nabavo, razdelitev in vskladiščenje blaga. Na jugovzhodu je treba na novo organizirati trgovino, ki so jo prej obvladali Židje, na vzhodu pa je treba oskrbeti novo osvojene kraje. Te naloge zahtevajo izredno prilagodljivost, ki jo ima samo posebni tip podjetniško aktivnih in organizatorično kvalificiranih ljudi. Ravno v zunanji trgovini pa so ljudje s takšnimi izkušnjami, ki morejo gospodarsko dvigniti evropski civilizaciji odmaknjene kraje.

Prej običajna metoda finansiranja velikih državnih naročil, kakor mostov, javnih del itd. s pomočjo mednarodnih posojil se je prežvela. Evropa nima nobenih drugih sil kakor lastno delo. To pa v tako raznovrstni obliki in s tako neizkoriščenimi rezervami kakor noben drug kontinent. S tem pa more ta dosedaj tako raztrgani kontinent postati na podlagi novega političnega reda zelo aktivna gospodarska enota. Trgovec in podjetnik s svojo aktivnostjo moreta pri tem odločilno pomagati.

Skupščina Zveze slovenskih zadrug

Včeraj dopoldne je bila v dvorani Kmetijske družbe skupščina Zveze slovenskih zadrug. Vodil jo je predsednik nadzornega odbora Stanko Vrhovec. Iz poročila upravnega odbora, ki ga je podal ravnatelj Terček, posnemamo:

Namesto prejšnje Glavne zadrugne zveze v Beogradu sta Zveza slovenskih zadrug in Zadrugna zveza ustanovili lani »Zadružni svet«, zdaj pa je bil ustanovljen »Zavod za zadružništvo«. Visoki komisariat je izdal ob sodelovanju denarnih zavodov nove določbe o izplačevanju hranilnih vlog in maksimalni obrestni mero za vloge okrog 2% niže nego je bila prej. Ustanovljen je bil tudi »Nadzorstveni urad za zaščito štednje in dajanje posojil«, ki vodi kontrolo nad tekočim poslovanjem denarnih zavodov. Do nadaljnjega je bila podaljšana veljavnost zaščite (odloga plačil) vsem prizadetim denarnim zavodom. Kreditne zadruge so si kljub temu prizadevale, da oprostite čim višji odstotek starih vlog. Če jim ta namera ni uspela v večji meri, je bila vzrok okoliščina, da so razpolagale s krediti samo v Ljubljanski pokrajini, kolikor jih niso prodale Privilegirani agrarni banki. Glede terjatev v krajih onstran meje so se začela pogajanja, vprašanje vrednostnih papirjev, ki so popisani in blokirani, bo pa rešeno po vojni.

Namesto »Zadružnega vestnika« je Zveza uvedla okrožnice, zadrugno šolo pa je lani nadomeščalo 12 dvodnevni tečajev za zadružne funkcionarje v vseh večjih krajih. Zvezni revizorji so revidirali vse zadruge, mnogim pa so sestavili tudi računske zaključke. Zunaj Ljubljanske pokrajine je ostalo ali likvidiralo 270 zadrug, med letom je pristopilo k Zvezi 19 zadrug, izstopile in likvidirale so 3; pregled članic Zveze ob koncu leta 1941. pa je naslednji:

Kreditne zadruge	45
Nabavljalne in produktivne	21
Mlekarske zadruge	5
Zivinorejske in pašniške	7
Kmetijsko-strojne zadruge	9
Elektrarne zadruge	1
Obrtne zadruge	6
Stavbene in naselbene	24
Vodovodne zadruge	3
Tiskovne in založniške	7
Zavarovalne zadruge	7
Raznovrstne zadruge	6

Vseh zadrug 141

Nadzorni odbor

(poročevalec podpredsednik Ivan Kocijančič) je ugotovil, da je računski zaključek pravilno sestavljen, da so krediti primerno zavarovani ter da se vse poslovanje Zveze vrši po določilih pravil in po zadružnih načelih, potem pa predlagal skupščini:

1. da odobri letne sklepne račune,

2. da se od čistega prebitka pripiše 50% splošnemu rezervnemu skladu, 25% skladu za kurzne razlike in 25% pokojninskemu skladu,

3. da podeli upravnemu odboru in nadzornemu odboru razrešnico.

Te predloge in proračun za tekoče leto je skupščina soglasno sprejela, potem pa so bili soglasno izvoljeni: v upravni odbor: Vrhovec Stanko, Ljubljana, inž. Ferline Bogdan, Ljubljana, in Novak Fr., Notranje gorice, kot člani, inž. Zajc Slavko kot namestnik; v nadzorni odbor pa člani: Verbič Josip, Vrhnika, Slamič Vinko, poštni uradnik, Ljubljana, in Sežun Andrej, učitelj, Ljubljana.

Pred zaključkom skupščine je bilo soglasno sprejeto, da se sme Zveza zadolžiti do 5 milijonov lir in da je najvišji kredit posameznim zadrugam 2.5 milijona lir.

Na skupščini je bilo zastopanih 64 zadrug.

Pridelek soje v južno-vzhodni Evropi

bo znašal letos 3 do 4 milijone ton. Pridelovanju se posveča v zadnjih letih vedno večja pozornost. Leta 1931. je znašal južno-vzhodni evropski pridelek soje komaj okrog 2000 ton, v nekaj letih pa je narasel na 85.000 ton. Za pridelovanje soje sta najbolj razviti Madžarska in Romunija, letos pa bodo tudi v Srbiji nasadi soje obsegali nad 10.000 oralov.

Trgovinski problemi Bližnjega vzhoda

Zunanja trgovina dežel Bližnjega vzhoda se je v zadnjem času skrbila skoraj na samo blagovno izmenjavo med sosedi. Uvoz Sirije je n. pr. znašal v zadnjih predvojnih letih okrog 3 milijone ton v vrednosti 5 milijard francoskih frankov, izvoz pa nad 1 milijon ton v vrednosti 2.5 milijarde. Leta 1939. je dosegel uvoz še 500.000, izvoz pa okrog 300.000 ton, v zadnjih dveh letih pa se je uvoz skrčil za 70%, izvoz pa celo za 90%. Kmetijstvo nima odjemalcev, industrija pa ne dobi surovin, strojev in strojnih delov.

Izhod iz te hude zagate je mogoč le na ta način, da se pospeši in poveča izmenjava blaga med sosednimi deželami, industrija pa preuredi tako, da bodo ostale le one panoge, ki imajo potrebne surovine doma ali pa jih še dobivajo od drugod. Najboljše pogoje za obstoj imata tekstilna in živilska industrija zaradi obilnega pridelka bombaža, oliv in južnega sadja.

Železniški promet v Švici

Dohodki švicarskih zveznih železnic so znašali lani 452 milijonov šv. frankov, za 55 milijonov več kakor prejšnje leto. Potnikov je bilo lani okrog 144 milijonov, za 20 milijonov več kakor l. 1940., prevoz blaga pa je narasel v enem letu od 20 na 23 milijonov ton. Švicarsko zvezno železniško omrežje meri 2900 km. Računski zaključki švicarskih zveznih železnic so bili pasivni v letih 1914. do 1922. in od l. 1931. do 1938., drugače pa vedno aktivni.

Poravnajte naročnino

Davek na dediščine v Italiji

Predpise o davkih na dediščine je ministrski svet spremljal ter poleg sedanjega splošnega davka na dediščine uvedel progresivni davek na globalno vrednost zapuščin nad 50.000 lir. Pri zapuščinah od 50.000 do 100.000 lir znaša ta davek 1%, pri večjih zapuščinah pa se odstotno dviga ter doseže 10% pri zapuščinah nad 10 milijonov lir. Zapuščine padlih vojakov niso obdačene na ta način in progresivni davek se tudi ne pobira, če so dediči trije otroci.

Iz italijanskega gospodarstva

Centrala za razdeljevanje metana, ki bo služil kot pogonsko sredstvo na nekaterih železniških progah, je začela poslovati v Rovigu. Centrala daje dnevno 10.000 kuhičnih metrov metana. Na metan preurejene lokomotive imajo motorje 120 konjskih sil in dosežejo hitrost 100 km na uro.

Petrolejska družba AGIP je lani zelo uspešno delovala. V Albaniji se je proizvodnja petroleja znatno dvignila, raziskovalna dela pa so se razširila tudi na Epir in druge grške pokrajine. AGIP je ustanovil z glavnico 50 milijonov lir posebno družbo ALBA, ki deluje v Abrucih. Po posredovanju družbe AGIP je italijanski kapital udeležen pri največjih petrolejskih podjetjih v Evropi.

Kredit za zgradbo stanovanjskih hiš znašajo že 869,5 milijona lir. Od tega je določil državni konzorcij za gradnjo ljudskih hiš 466,3, država pa 250 milijonov. Lani so v vsej državi zgradili 10.293 stanovanjskih hiš, v katerih je okrog 57.000 stanovalcev. Krediti za nove stanovanjske hiše so bili lani skoraj za polovico manjši kakor letos.

Italijansko-madžarska komisija za promet v Fiumi, ki se je sestala v Stresi, je obravnavala vprašanja železniškega, pristaniškega, carinskega in pomorskega prometa, da bi se pospešilo gospodarsko sodelovanje med trgovskim središčem Fiumo in Madžarsko. Obravnavali so tudi številna tarifna vprašanja za promet med Italijo, Madžarsko in Hrvaško.

Cene masti v trgovini na debelo so določene takole: mast 1421 lir za stot, slanina 1317 lir za stot.

Naročila poljedelskih strojev

Romunija, Bolgarija in Hrvaška so naročile letos v Nemčiji 20.000 plugov, 8000 bran, 5000 sejalnih in 1000 kosilnih strojev ter veliko število traktorjev. Romunija sama je naročila nad 2000 traktorjev. Romunsko poljedelsko ministrstvo je v Braili organiziralo tečaje, v katerih se kmetje uče ravnanja s traktorji. Znatna naročila poljedelskih strojev imajo tudi madžarske strojne tovarne.

Pomorski promet z Ukrajino

Po poročilih nemških listov se uvede v kratkem pomorski promet z Ukrajino. Promet bo šel iz ukrajinskih pristanišč Herzon in Nikolajev. Blago se bo na Donavi pretovarilo na pomorske oz. rečne ladje. V Nikolajevu je bil ustanovljen poseben urad, ki bo dirigiral pomorski promet z Ukrajino. Za manjše blagovne pošiljke pa bo dajal dovoljenja tudi podoben urad v Bukarešti.

Ze v 24 urah
barva, plesirani kemično snižni obleke, klobuke itd. Škrohi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOŠ. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Pojasnila o prodaji tekstilnega blaga

Promet s tipiziranimi in netipiziranimi predmeti med prodajalci

VIII. oddelek Vis. komisariata je izdal pod št. VIII. No. 30/154—1942 z dne 20. maja 1942-XX naslednjo okrožnico:

Analogno predpisom v drugih pokrajinah Kraljevine se predpisuje:

1. Promet z netipiziranim blagom med grosisti, ki je bil z okrožnico Vis. komisariata z dne 24. 11. 1941, VIII. No. 4776/107—1941, oddelek III, dovoljen, je od 16. aprila t. l. dalje prepovedan.

2. Promet z netipiziranim blagom med detajlisti, ki je bil z okrožnico z dne 3. 1. 1942 VIII. No. 4776/207, oddelek III, dovoljen, je prav tako prepovedan.

3. Še je dovoljen promet z blagom med detajlisti in obhodnimi prodajalci. (Okrožnica Vis. komisariata z dne 17. 12. 1941, VIII. No. 4776/172, toč. 2.) Vendar pa obhodni prodajalec ne sme v nobenem primeru prodajati tekstilnih in oblačilnih izdelkov draže, kakor jih prodajajo detajlisti s stalnim obratom v kraju, kjer opravlja obhodno prodajo.

Potrdjuje se, da si smejo obhodni trgovci in detajlisti, ki imajo nabavnice, izdane od Trgovinsko-industrijske zbornice, nabaviti blago naravnost bodisi pri veletrgovcih bodisi pri proizvajalcih.

Zato je še vedno dovoljena prodaja tipiziranih izdelkov v medsebojnem grosistovskem in v medsebojnem detajlistovskem prometu, če le ostane neizpremenjena prodajna cena za potrošnika, čeprav bi blago večkrat prešlo iz rok v roke v trgovskih vrstah.

Da ne bo pomot, naj Trgovinsko-industrijska zbornica ob izdaji nakupnic v smislu okrožnice VIII. No. 4776/207—1941 z dne 3. 1. 1941 (prodaja detajlista detajlistu) vsekakor še pripisuje opombo: Velja samo za tipizirane izdelke.

Tatvine, izgube in uničenje racioniranega manufakturnega blaga

VIII. oddelek Vis. komisariata je izdal pod št. VIII. No. 30/160—1942 z dne 18. maja 1942. naslednjo okrožnico:

Vis. komisariat izdaja določbe, po katerih se morajo ravnati proizvajalci, izdelovalnice konfekcije, ki ne prodajajo občinstvu, vsi tr-

govci na debelo in na drobno, ki so postali žrtev tatvin, izgub ali uničenja racioniranega manufakturnega blaga, v pogledu morebitne dopolnitve točk in odpisa blaga, ki je bilo izgubljeno ali uničeno.

1. Za racionirano manufakturno blago, ki je bilo ukraden med prevozom po državnem prevoznem podjetju (državni železnici, kraljevi pošti, plovbeni družbi itd.), imajo prizadete tvrdke pravico do dopolnitve točk ter naj za to zaprosijo Trgov.-industrijsko zbornico in prošnji priložijo izjavo dotične državne uprave o tatvini ali izgubi.

2. Za racionirano manufakturno blago, ki je bilo ukraden ali pa se je izgubilo med prevozom po zasebnem prevoznem podjetju ali pa na drug način, prizadete tvrdke nimajo pravice do dopolnitve točk. V tem primeru ima naročilec pravico, da v svoji prejemni in oddajni knjigi ali, kakor je pač primer, v svoji prodajni knjigi, če jo ima, odpiše toliko točk, kolikor jih odpade na izmaknjeno ali izgubljeno blago in kot odpisno dokazno listino hrani izjavo o tatvini ali izgubi, ki ga je zadel, podpisano tudi od oblasti javne varnosti, kr. karabinjerjev ali županstva.

3. V primeru, da se ukraden ali izgubljeno blago kasneje najde, ga mora prizadeta stranka takoj vpisati v svoji prejemni in oddajni knjigi med prejemke ali, kakor je pač primer, v svoji prodajni knjigi in v roku petih dni, odkar se je blago izsledilo, obvestiti o tem pismeno Trgovinsko-industrijsko zbornico.

4. Za manufakturno blago, ki je bilo uničeno zaradi vojnega stanja, imajo prizadeti pravico do ustrezne dopolnitve točk. S tozadevno prošnjo se je treba obrniti na Trgovinsko-industrijsko zbornico in prošnji priložiti izjavo pristojne oblasti, ki potrjuje nezgode.

5. Za drugačno uničenje ali popolno okvaro manufakturnega blaga prizadeti nimajo pravice do dopolnitve točk. Sicer pa so upravičeni, da v svoji prejemni in oddajni knjigi ali, kakršni je pač primer, v svoji prodajni knjigi odpišejo toliko točk, kolikor jih odpade na uničeno ali popolnoma pokvarjeno ter za prodajo neuporabno blago in kot odpisno dokazno listino hranijo primerno izjavo, ki jo izdajo pod točko 2 imenovane oblasti.

Vinsko gospodarstvo Italije

Italija je klasična dežela vina, ves vinski pridelek, razen količin, ki jih smejo vinogradniki pridržati zase, pa je pod državno kontrolo (>Settore della Viticoltura<), da je omogočena pravilna razdelitev za vojaško in civilno potrošnjo ter za industrijo.

Vinogradništvo je razširjeno po vsej Italiji, težko pa je točno ugotoviti površino vinogradov, ker se trta marsikje goji skupaj z različnimi poljskimi pridelki, in ker se da težko oceniti vinski pridelek, ki ga dajejo brajde okrog neštetihih njiv in vrtov. Zadnja uradna statistika ceni površino čistih vinogradov na 961.000 ha, poleg tega pa se goji vinska trta med drugimi kulturami na površini 22,9 milijona ha. Pred prvo svetovno vojno je znašal letni vinski pridelek okrog 45 milijonov hl, v zadnjem petletnem razdobju pa se je znižal na povprečje 38 milijonov hl, kar pa je samo posledica ukrepov za zboljšanje kakovosti pridelka ter prepovedi nasadov samorodnic. Vinogradi se v Italiji v zadnjih letih niso skrčili, temveč povečali in znatno se je zboljšalo kletar-

stvo. Italija samo zaradi tega ni namesto Francije na prvem mestu pri svetovni proizvodnji vina, ker posveča v zadnjih desetletjih vedno večjo pozornost dvigu kakovosti svojega vinskega pridelka.

Minimalna produkcija vina je bila v Italiji prvič predpisana leta 1925., ko je bilo prepovedano prodajati belo vino z manj ko 8% in rdeče z manj ko 9% alkohola. Pozneje je bila gradacija zvišana na 9 in na 10%, v zadnjih letih pa spet znižana na 8 in 9%. Z vinskim zakonom l. 1925. je bilo prepovedano rezanje domačih vin z inozemskimi, od leta 1926. pa je prepovedano tudi rezanje konsumnih vin z vinom od tropin. Za mešanje ali rezanje vin iz raznih pokrajin so uveljavljeni odlični recepti. Tako nastane svetovno znano vino >chianti< z rezanjem močnih južno-italijanskih s finimi toskanskimi vini. Tudi južnotirolska vina se pogosto režejo z južnoitalijanskimi.

Velik sloves imajo apulska bela vina (San Severo, Martina Franca itd.), v okolici Rima in v Veneciji pa dobro uspevajo beli burgundec, traminec in rizling. Od rdečih vin

so najbolj cenjena piemontska vina (Barolo, Barbaresco in Barbera), znana pa so tudi rdeča vina iz pokrajine Verone, ki se gojijo predvsem okrog Gardskega jezera (Valpolicella in Bardolino), mnogo cenjeno pa je tudi rdeče falernsko vino.

Trgovinski register

Vpisi:

Banca Commerciale Italiana, Milano, Agenzia di Lubiana. Banka je bila ustanovljena l. 1894. Namen družbe je opravljanje kreditnih poslov po čl. 4. družbenih pravil. Glavnica družbe: 700.000.000 lir, razdeljenih na 1.400.000 delnic po 500 lir. Za družbo so upravičeni podpisovati kolektivno: upravni svetniki, ki imajo to pravico od upravnega sveta, ravnatelji in so-ravnatelji centrale, ravnatelji, so-ravnatelji, podravnatelji in prokuristi, določeni od upravnega sveta za vodstvo podružnic, agencij itd. in drugi funkcionarji, katerim je bila izrečno podeljena pravica kolektivnega podpisovanja. Za podpisovanje za agencijo v Ljubljani so upravičeni: upravna svetnika-delegata: dr. Mattioli, dr. Rossi, centralni ravnatelji dr. L. Eugenio Da Bove, dr. Righi, dr. Zucconi, centralni so-ravnatelji: Giovanni Costa, rag. Mario Davanzo, Umberto Magi, dr. Filippo Migliorisi. Funkcionarji sedeža v Trieste: ravatelj Aristide Gherarducci, so-ravnatelj: Aldo Morisi, Umberto Moser, podravnatelji: dr. Celeghin, Di Paola, Passalacqua, dr. Visintin ter prokuristi: Bailo, dr. Mazzaroli, Motta, Nassutti, Nice, Sferza. Funkcionarji agencije same: ravatelj dr. Guido Happacher, prokurist Rodolfo Mossetti.

Spremembe in dodatki:

Nakup in prodaja realitet, družba z o. z., Ljubljana. Prokura se je podelila Škufca Anici, prokuristinja tvrdke Ivan Jelačin, v polnem obsegu za samostojno zastopstvo.

Prometni zavod za premog, d. d. Ljubljana. Izbršeta se člana upravnega sveta Avgust Praprotnik in Noot Karl, vpišeta pa se: dr. Marn Rudolf, načelnik v p., in Karis Josip, prokurist, oba v Ljubljani. Za predsednika upravnega sveta je izvoljen Edvard Praprotnik.

Tovarna kandidatev in slaščičarskih izdelkov, prodaja likerjev in žganih pijač v steklenicah Josipina Šehumi nasl. D. & E. Hribar, Ljubljana. Vstopil je javni družbenik Hribar Svetozar, trgovec v Ljubljani, zbog česar je nastala javna trgovska družba. Družbo zastopata vsak družbenik samostojno.

Izbris:

Teodor Korn, kleparstvo in krovstvo ter izvrševanje raznih instalacij, centralnih kurjav in prežračevalnih naprav ter vodovodnih in plinskih naprav v Ljubljani — zaradi opustitve obrata.

Iz združnega registra

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani. Izbršeta se člana upravnega odbora Terčelj Stan-ko in Pipan Ivan, vpiše pa se član upravnega odbora Franjo Suhadolnik, veleposestnik v Borovnici. Vzajemna posojilnica v Ljubljani. Zbog smrti se zbrše pooblaščenec Šturm Rado, vpiše pa za sopodpisovanje pooblaščenec nameščene dr. Erman Marijan.

Občni zbori

Gregore & Co, d. d., veletrgovina kolonialnega in špecerijskega blaga v Ljubljani, ima 1. redni občni zbor 6. junija ob 15. v družbeni pisarni, Bleiweisova c. 15.

>Slograd<, slovenska gradbena in industrijska d. d. v Ljubljani, ima 21. redni občni zbor dne 9. junija ob pol 12. v poslovnih prostorih družbe, Vrtača 9. Vsakih 20

delnic daje pravico do enega glasu. Delnice se morajo položiti najmanj šest dni pred občnim zborom pri družbeni blagajni.

Gospodarske vesti

Nemška trgovinska zbornica v Zagrebu je začela izdajati svoj mesečnik.

Tekstilna tovarna Tivar v Vraždinu gradi 22 delavskih hišic s 44 stanovanji.

Schicht, d. d. v Zagrebu izkazuje za lani 4,8 milijona kun čistega dobička. Glavnica družbe znaša 50 milijonov kun, njene rezerve pa 28,12 milijona kun.

Ljudske čevlje bodo začeli izdelovati na Bolgarskem, kakor hitro pridejo za to potrebni stroji iz Nemčije. Na trg bodo vrgli najprej dvakrat po 100.000 parov teh čevljev.

Kava in čaj sta postala v Turčiji monopolna predmeta.

Posebne nakaznice za mleko, ki se izdajajo samo otrokom, bolnikom, starim ljudem ter porodnicam, so vpeljali na Madžarskem.

V Ukrajini so začeli razdeljevati zemljo kmetom. V okrožju Dnjepropetrovska je bilo razdeljenih 1861 ha med 2615 družin.

Na bivšem poljskem ozemlju, ki je vključeno v Poljsko gen. gubernijo, je bila z odredbo gen. guvernerja uvedena obvezna delovna služba.

34 milijonov kron podpor bo izplačala norveška vlada kmetstvu prebivalstvu, da se izravna razlika v življenjskih stroških med deželo in mestom. Ta izdatek se bo kril z novimi davščinami. Tako se uvede nova 30%na davščina na alkoholne pijače, 20%na na tobak in 10%na na električne žarnice.

Za ohranitev cen za živila na do-sedanji višini je izdala angleška vlada dosejaj 73 milijonov funtov, vendar pa so kljub temu cene nekaterih predmetov precej narasle.

Med Novo Zelandijo in Anglijo je bila sklenjena pogodba, po kateri bo Nova Zelandija dobavljala Angliji letno 25.000 ton posušenega mesa. Prej je dobavljala Nova Zelandija sveže meso, ker pa manjka sedaj ladij s hladilniki, je bila sklenjena nova pogodba o dobavi posušenega mesa.

V Washingtonu razpravljajo o predlogu, da se trgovinska mornarica vključi vojni mornarici.

Davki v USA so vedno večji. Dohodnina bo znašala 12 odstotkov od čistega dohodka, nato pa progresivno rasla ter pri dohodku nad 200.000 dolarjev znašala 81 odstotkov.

Argentinska vlada je odredila, da se smejo tuje ladje popravljati v argentinskih pristaniščih le s posebnim dovoljenjem vlade. Ta odlok je bil izdan zaradi pomanjkanja materiala, ki se potrebuje pri popravilih ladij.

Japonsko finančno ministrstvo je zvišalo najvišjo dopustno mejo za obrok bankovcev od 4,7 na 6 milijard jenov, za Korejsko banko od 630 na 750 milijonov in za Formosko banko od 240 na 270 milijonov jenov.

Med Japonsko in Indokino je bila sklenjena nova trgovinska pogodba. Podrobnosti o pogodbi še niso znane.

Denarstvo

Banka nemškega dela, ki je v zvezi z nemško delovno fronto, bo zvišala svojo glavnico od 25 na 50 milijonov mark. Posli banke so se zelo povečali ter je njena bilančna vsota narasla od 1.795 na 2.654 milijonov mark.

Racionalizacijo v nemškem bančništvu je začela izvajati državna skupina bank. Posledica tega bo, da bodo nemške banke v kratkem zapre 200 svojih glavnih podružnic. Glavnica Japonske narodne banke je zvišana od 60 na 100 milijonov jenov. Zvišanje je postalo potrebno zaradi večjega akcijskega radija banke.

Japonsko finančno ministrstvo je izdalo nove zakladne bone v višini 600 milijonov jenov. Obrestujejo se po 3,5%, amortizirani pa bodo v 15 letih.

Franciščanska ulica 3